

0900
JURIST

De Aandeelhouders- overeenkomst

© 0900-jurist 2022

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze publicatie mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op andere wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van 0900-jurist.

Deze publicatie geeft geen juridisch of fiscaal advies en er mag niet worden afgegaan op de inhoud van deze bijdrage. Iedere persoon dient advies te vragen met inachtneming van de specifieke feiten en omstandigheden van zijn zaak. Hoewel deze publicatie met de grootste zorgvuldigheid is samengesteld, kan 0900-jurist geen aansprakelijkheid of verantwoordelijkheid accepteren voor de gevolgen van het gebruikmaken van deze m publicatie zonder de medewerking van 0900-jurist. Hetzelfde geldt voor fouten en omissies.

De Aandeelhouders- overeenkomst

Gepubliceerd op: 13 mei 2022

Auteur: mr. Mareille Tol

In een aandeelhoudersovereenkomst leggen aandeelhouders afspraken schriftelijk vast met betrekking tot de vennootschap waarin ze aandelen houden. Dit kunnen onder andere afspraken zijn over de doelstellingen van de vennootschap, de inrichting, de bedrijfsvoering, het dividendbeleid en over de wijze van samenwerken tussen aandeelhouders. Omdat iedere onderneming anders is en partijen veel vrijheid hebben om de inhoud van een aandeelhoudersovereenkomst te bepalen, is het opstellen van een dergelijke overeenkomst maatwerk.

Hierna leest u wat een aandeelhoudersovereenkomst is en wat erin geregeld kan worden.

Inhoud:

- Wat zijn statuten en wat is een aandeelhoudersovereenkomst?
- Inhoud van een aandeelhoudersovereenkomst
 - a. Verplichting tot het aanbieden van aandelen
 - b. "Lock-up" periode
 - c. "Good leaver" en "bad leaver" bepaling
 - d. "Drag along" regeling
 - e. "Tag along" regeling
 - f. Regels over besluitvorming
 - g. Goedkeuring van belangrijke bestuursbesluiten
 - h. Dividendbeleid
 - i. Financiering van de vennootschap
 - j. Concurrentie- en relatiebeding
 - k. Regeling bij impasse in de besluitvorming
 - l. Overige bepalingen
- Heeft u vragen?

Wat zijn statuten en wat is een aandeelhoudersovereenkomst?

In de statuten van een vennootschap wordt op hoofdlijnen een vennootschap juridisch vormgegeven. De naam, de zetel en het doel van de vennootschap worden erin opgenomen. De statuten bevatten onder meer ook de rechten, plichten en bevoegdheden van de organen van de vennootschap, de manier van benoeming van de bestuurders en de manier van overdragen van aandelen. De statuten bevatten als het ware de spelregels van de vennootschap. Statuten zijn openbaar; ze worden vastgelegd in een notariële akte en neergelegd bij de Kamer van Koophandel. Statuten zijn door iedereen in te zien.

In aanvulling op wat in de wet en in de statuten van de vennootschap is geregeld kunnen aandeelhouders van de vennootschap in een aandeelhoudersovereenkomst nadere afspraken maken omtrent hun onderlinge verhoudingen, zonder dat dergelijke afspraken openbaar worden. In de aandeelhoudersovereenkomst worden, anders dan in de statuten, meer specifieke, gevoelige en vaak ook op geld waardeerbare afspraken opgenomen. Partijen nemen de afspraken dan op in een onderhandse (door de partijen zelf opgestelde en aanpasbare) aandeelhoudersovereenkomst; ze hebben geen notariële akte nodig voor de vastlegging of aanpassing van de afspraken. Statuten kunnen alleen door een notaris worden aangepast en dit kan alleen nadat de Algemene Vergadering van aandeelhouders (de "Algemene Vergadering") een besluit daartoe heeft genomen. In de statuten worden dan ook geen afspraken opgenomen, die regelmatig veranderen. Die afspraken zullen in de praktijk in een aandeelhoudersovereenkomst worden opgenomen. Er bestaat geen wettelijke verplichting om een aandeelhoudersovereenkomst op te stellen bij oprichting van een vennootschap. Bij een vennootschap met meerdere aandeelhouders is het wel raadzaam om een aandeelhoudersovereenkomst te sluiten om discussies in de toekomst te voorkomen.

Inhoud van een aandeelhoudersovereenkomst

In Nederland geldt voor overeenkomsten het beginsel van contractsvrijheid. Dit betekent dat partijen bij een overeenkomst vrij zijn naar eigen inzicht regelingen van allerlei aard in een overeenkomst op te nemen. Zolang deze maar niet in strijd zijn met dwingende wetsbepalingen, de openbare orde of de goede zeden. Contractsvrijheid geldt ook voor de aandeelhoudersovereenkomst.

Hierna volgt een greep uit de veel voorkomende onderwerpen en bepalingen in aandeelhoudersovereenkomsten

a. Verplichting tot het aanbieden van aandelen

In een aandeelhoudersovereenkomst kunnen situaties worden opgenomen die ertoe leiden dat een aandeelhouder verplicht is zijn aandelen te koop aan te bieden aan de andere aandeelhouder(s) van de vennootschap. Hierbij kunt u denken aan de situatie dat de zeggenschap in een aandeelhouder (die tegelijkertijd een BV is) wijzigt als gevolg van een overname.

In de praktijk bevatten de statuten van een vennootschap dergelijke afspraken al. In de aandeelhoudersovereenkomst kunnen echter aanvullende bepalingen worden opgenomen. Denkt u daarbij aan regelingen over vaststelling van de prijs bij verplichte aanbieding van aandelen en bijbehorende betalingsvoorwaarden.

b. "Lock-up" periode

Voor de bedrijfsvoering van een vennootschap kan het nodig zijn dat aandeelhouders voor bepaalde tijd bij die vennootschap betrokken blijven. De aandeelhouders spreken dan met elkaar af in de aandeelhoudersovereenkomst om gedurende een bepaalde periode van bijvoorbeeld twee jaar na ondertekening van de aandeelhoudersovereenkomst hun aandelen niet te verkopen. Als een aandeelhouder in strijd met deze afspraak toch zijn of haar aandelen verkoopt, worden daar in de praktijk vaak financiële consequenties aan verbonden. De betreffende aandeelhouder krijgt dan bijvoorbeeld een lagere prijs voor zijn of haar aandelen omdat hij of zij als "bad leaver" wordt bestempeld (hierna verder toegelicht).

c. "Good leaver" en "bad leaver" bepaling

Als aandeelhouders tevens lid zijn van het bestuur van de vennootschap, is het gebruikelijk om een good leaver en bad leaver bepaling in de aandeelhoudersovereenkomst op te nemen. Een dergelijke clause regelt dat de aandeelhouder-bestuurder gehouden is om zijn aandelen voor een bepaalde prijs aan de andere aandeelhouders te verkopen als bepaalde situaties zich voordoen en de betrokkenheid van de aandeelhouder-bestuurder bij de onderneming eindigt. De prijs hangt ervan af of de aandeelhouder een good leaver of een bad leaver is.

De bad leaver situatie doet zich bijvoorbeeld voor als een aandeelhouder-bestuurder door het vroegtijdig of verwijtbaar eindigen van zijn of haar managementovereenkomst of arbeidsovereenkomst verplicht is zijn of haar aandelen aan te bieden. Bijvoorbeeld door diefstal of fraude. Als een aandeelhou-

der een bad leaver is, zal die aandeelhouder zijn of haar aandelen voor een lagere prijs aan de andere aandeelhouder(s) moeten aanbieden. Doorgaans zal deze prijs de nominale waarde of een percentage van de marktwaarde vertegenwoordigen.

Hiertegenover staat de good leaver situatie; over het algemeen zullen dit de situaties zijn die niet als bad leaver situatie kwalificeren. Een good leaver heeft recht op een hogere vergoeding (doorgaans de marktwaarde) dan een bad leaver.

d. “Drag along” regeling

Aandeelhouders kunnen het meesleeprecht of “drag along right” in de aandeelhoudersovereenkomst opnemen. Dit houdt in dat als een derde alle aandelen in het kapitaal van de vennootschap wenst over te nemen en één van de aandeelhouders akkoord is gegaan met het overdragen van alle door hem of haar gehouden aandelen, de andere aandeelhouders gedwongen kunnen worden hun aandelen aan te bieden aan die derde onder dezelfde voorwaarden. Vaak wordt daarbij opgenomen dat de andere aandeelhouders in plaats van hun aandelen mee te verkopen ook zelf de aandelen van de overdragende aandeelhouder mogen overnemen, mits ze het aanbod van de derde evenaren. De drag along regeling kan met name voor een meerderheidsaandeelhouder een nuttige bepaling zijn.

e. “Tag along” regeling

Aandeelhouders kunnen het mee verkooprecht of “tag along right” in de aandeelhoudersovereenkomst opnemen. Dit houdt in dat als één van hen voornemens is eigen aandelen in het kapitaal van de vennootschap over te dragen aan een derde, de andere aandeelhouders als voorwaarde voor een dergelijke overdracht, het recht krijgen om onder dezelfde voorwaarden alle of een gedeelte van de door hen gehouden aandelen over te dragen aan dezelfde derde. De tag along regeling kan met name voor een minderheidsaandeelhouder een nuttige bepaling zijn.

f. Regels over besluitvorming

In de aandeelhoudersovereenkomst kunnen nadere regels over besluitvorming van de organen van de vennootschap worden opgenomen. Denk hierbij aan het vastleggen van een verzwaarde meerderheid voor bepaalde besluiten van de algemene vergadering of belangrijke besluiten van het bestuur die moeten worden onderworpen aan goedkeuring van de algemene vergadering (lees hierna).

g. Goedkeuring van belangrijke bestuursbesluiten

Het is gebruikelijk om in een aandeelhoudersovereenkomst op te nemen dat voor bepaalde belangrijke besluiten van het bestuur de voorafgaande goedkeuring van de Algemene Vergadering nodig is. Hierbij kunt u denken aan het aangaan van investeringen boven een bepaald bedrag, het aanstellen van personeel met een salaris boven een bepaald bedrag, het verkrijgen of verkopen van registergoederen, etc.

De aandeelhouders kunnen in de aandeelhoudersovereenkomst de bevoegdheden van het bestuur als het gaat om belangrijke besluiten nog verder beperken. Dit kan door in de overeenkomst op te nemen dat de Algemene Vergadering alleen goedkeuring kan verlenen bij gekwalificeerde meerderheid (bijvoorbeeld 75% of 80%) of zelfs bij unanimitéit van de uitgebrachte stemmen in de Algemene Vergade-

ring. Met name voor een minderheidsaandeelhouder zal opname van een dergelijke regeling raadzaam zijn om zeggenschap te houden en zijn of haar minderheidsbelang te beschermen.

Een bestuurder daarentegen zal juist de lijst met de bestuursbesluiten die voorafgaande goedkeuring behoeven van de AV willen beperken om zoveel mogelijk handelingsvrijheid te behouden.

h. Dividendbeleid

Ook over het dividendbeleid kunnen nadere afspraken worden gemaakt in de aandeelhoudersovereenkomst. Zo kan worden afgesproken dat aan bepaalde eisen moet worden voldaan om dividend uit te mogen keren. De solvabiliteitseis wordt in de praktijk bijvoorbeeld regelmatig als eis in de aandeelhoudersovereenkomst opgenomen. Het solvabiliteitspercentage van de betreffende vennootschap moet bijvoorbeeld 30% (blijven) bedragen na de uitkering van dividend. Denkt u ook aan de regeling dat een dividenduitkering pas kan worden gedaan nadat bepaalde leningen zijn afgelost.

i. Financiering van de vennootschap

Aandeelhouders kunnen afspraken opnemen in de aandeelhoudersovereenkomst over hoe te voorzien in een mogelijke financieringsbehoefte van de vennootschap. Als de vennootschap op enig moment geld nodig heeft, is het raadzaam om te bepalen wie daarin zal voorzien en in welke vorm financiering zal worden verschaft. Moet eerst bij een bank worden aangeklopt? En hoe zit het met het verlenen van zekerheden?

Financiering kan plaatsvinden door onder andere het afsluiten van een lening bij een bank of storting van extra kapitaal door de aandeelhouders tegen uitgifte van nieuwe aandelen. In het laatste geval is het ook wenselijk om een zogenaamde "anti-dilution" bepaling (anti-verwateringsbepaling) in de aandeelhoudersovereenkomst op te nemen. Deze bepaling regelt hoe wordt omgegaan met verwatering van aandelenbelang.

j. Concurrentie- en relatiebeding

Het is gebruikelijk om in een aandeelhoudersovereenkomst afspraken op te nemen over het verrichten van concurrerende activiteiten en omgang met relaties van de vennootschap. Aandeelhouders spreken doorgaans af om niet direct of indirect gedurende de duur van de aandeelhoudersovereenkomst en tot twee jaar na afloop ervan zonder toestemming van de andere aandeelhouder(s) met de vennootschap concurrerende activiteiten te ontplooiën.

In een relatiebeding spreken aandeelhouders af dat ze geen relaties van de vennootschap of werknemers die werkzaam zijn bij de vennootschap zullen benaderen of ze zullen bewegen om hun relatie met de vennootschap te verbreken.

k. Regeling bij impasse in de besluitvorming

Als besluiten in de Algemene Vergadering niet tot stand kunnen komen omdat aandeelhouders met een even groot aandelenbelang (50/50-verdeling bijvoorbeeld) geen overeenstemming bereiken, is een regeling om een impasse of patstelling (de zogenaamde "deadlock") te doorbreken onmisbaar in

een aandeelhoudersovereenkomst.

Een regeling bij impasse in de besluitvorming, kan inhouden dat een aangewezen onafhankelijke deskundige wordt gevraagd om een bindend advies uit te brengen. Ook kan een dergelijke regeling inhouden dat één van de aandeelhouders verplicht wordt zijn of haar aandelen aan te bieden aan de andere aandeelhouders. Er zijn verschillende opties mogelijk om in de doorbraak van een impasse te voorzien. Het is raadzaam om een deadlock regeling in de aandeelhoudersovereenkomst op te nemen die een impasse in de besluitvorming snel kan oplossen, om de continuïteit van de vennootschap te waarborgen

I. Overige bepalingen

De informatie hiervoor is geen uitputtende lijst met afspraken die in een aandeelhoudersovereenkomst kunnen worden opgenomen. De inhoud van een aandeelhoudersovereenkomst hangt af van specifieke feiten en omstandigheden. Allerlei opties zijn mogelijk.

Heeft u vragen?

U kunt voor meer informatie over de aandeelhoudersovereenkomst contact opnemen met 0900-jurist op telefoonnummer **0900-8090**. U krijgt direct een senior bedrijfsjurist aan de lijn die jarenlang werkte als advocaat en bedrijfsjurist.

U kunt ook direct een aandeelhoudersovereenkomst bestellen of laten nakijken.